ANY LVII —BATALLADA 2995 BARCELONA 13 DE NOVEMBRE DE 1926

MADRID

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

Aquest número 10 cts. per tot Espanya
NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

EL SEGELL DELS MORTS

—Què, ja t'ha posat el segell el metge?
—Sí, ja el porto clavat al clatell.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte 2012

Atemptats i complots

Són avui els atemptats i complots l'actualitat nacional i internacional, i no hi ha més remei que recollir-la.

Ho farem, però, sense gaires comentaris de part nostra per a no donar feina al censor.

Després de l'agressió d'Anteu Zamboni contra Mussolini, a Bolònia, que tan fortament commogué a l'opinió, ha vingut el complot separatista descobert a Prats de Molló, a tres quilòmetres de la frontera espanyola.

Entre ambdós fets sembla, a primer cop d'ull, que no hi hagi relació; però de les informacions de la Premsa de l'altra d'aquesta banda dels Pirineus, es desprèn que els dos fets no són absolutament independents.

Que ho digui, si no, Ricciotti Garibaldi.

Ricciotti Garibaldi era un agent que el feixisme tenia a sou a França per a vigilar als antifeixistes.

Garibaldi es defensa dels blasmes que cauen sobre d'ell i l'aclaparen, allegant que era només un "renseigneur", un informador de Mussolini i no un confident de la policia.

No està prou clar tot això, ni potser ho estarà mai, perquè són molts els que tenen interès en amagar-ho, que no es faci llum en aquest sensacional afer.

De tots modes, el paper de Garibaldi no era gaire lluït.

Estava a sou del govern d'Itàlia i es fingia amic dels emigrats per a conèixer els seus secrets i els seus plans.

La traïció és patent.

Traïció als seus amics. Traïció als ideals populars. Traïció a la seva història, a la seva família i al seu nom.

Un Garibaldi servint al feixisme! Si el vell Giuseppe aixequés el cap s'avergonyiria de Ricciotti, maleïria al seu nét.

En preparació
Número 3.000
de
La Campana de Gràcia

L'Assemblea Nacional

El govern permet opinar sobre l'Assemblea Nacional.

Opinem, doncs? Donem sobre aquest assumpte el nostre parer, encara que ningú ens ho demani? Donem-lo.

Nosaltres aspirem a formes de convivència humana molt més amples i racionals que les que expressa, que les que pot materialitzar una Assemblea.

Convenim, tanmateix, en què aquest règim polític és molt superior al que encarna l'absolutisme.

L'Assemblea és responsabilitat, és publicitat —llum i taquígraf—; suposa elecció.

L'absolutisme és irresponsabilitat, arbitrarietat, poder personal.

Cap poble, que no sigui menor d'edat, pot admetre tuteles, almenys indefinides.

Cap collectivitat, que no estigui malalta, consentirà que se li apliqui d'una manera permanent l'aparell ortopèdic d'una dictadura.

L'absolutisme és propi de pobles infants o xarucs. Suposa, en els sotmesos al mateix, incapacitat, impotència, endarreriment fisiològic o biològic.

Suposa que en un agrupament social no hi ha més que un cervell, que no sigui un paquet de serradures o un olla de grills.

Comporta molts més absurds. El primer i principal és considerar de dret diví la sobirania, creure que aquesta és privilegi d'un senyor i no una condició o qualitat general humana.

La sobirania és inherent a la raó, consubstacial amb ella.

Evoluciona amb la mateixa humanitat, es desenrotlla i progressa amb la cultura.

Encarna primer en un sol (monarquia). S'estén més tard a les majories (democràcia). I acabarà per ésser patrimoni de tots, homes i dones, sense excepció.

Assentat el principi, fàcil és destruir la conseqüència.

A nosaltres ens semblarà bé tota assemblea que s'atansi a aquest ideal.

No realitza aquest "desideratum" l'assemblea consultiva, ni el Parlament tècnic, ni el gremial, sindical o professional, ni el polític o popular.

Aquest darrer, no obstant, elegit per sufragi universal, és per ara el que considerem menys imperfecte, el que està més aprop d'aquesta extensió "universitària" de l'autoritat amb què nosaltres somniem.

El Dret polític modern ha acabat per confessar el que han dit sempre els filòsofs, això és, que la raó és sobirana, que l'home i el poble són sobirans.

Quan això sigui un fet, un postulat pràctic i no un principi teòric, no caldran assemblees, ni Parlaments, ni delegar poders, ni elegir mandataris o representants.

ANGEL SAMBLANCAT

EL PRESENT NUMERO
HA ESTAT VISAT PER LA
CENSURA GOVERNATIVA

Socialisme acrobàtic

"El Socialista", de Madrid, continua tan fresquet la seva vida, i s'enorgulleix d'ella com si la seva vida fos una cosa seriosa, digna i respectable. Es una vida la d'"El Socialista", de Madrid, de què quasi no valdria la pena de parlar-ne, per no posar-nos a riure.

Com que sembla que el seu únic desig és el de fer-nos esclatar la rialla, nosaltres el tractarem en broma, ja que mai podríem imitar la ridícula seriositat de l'"órgano definitivo" del proletariat d'Espanya.

I, per a què consti que escrivim en broma, no volem pas parlar de les estúpides filosofies que quotidianament publica amb noms d'estrangers que ningú coneix; millor dit, que tothom ignora. Desgraciadament, la solvència del "Partido Socialista" és quelcom molt discutible.

Des de què certs "plumíferos" s'han fet socialistes per casualitat, que el periòdic madrileny fa de les seves. Nosaltres creiem que la classe obrera és digna de millor sort. Afortunadament, no tota forma en les fileres del desgraciat ramat polític que ha anat en conxorxa amb tots els partits, i que sempre ha obtingut de tots les recompenses que no acceptaria cap consciència honrada, per a no claudicar de la moral política, de l'ètica, base fonamental de tots els principis.

Doncs, bé; fa quatre dies, amb motiu d'una notícia que tots els periòdics d'Espanya han publicat, referent a en Llaneza, "El Socialista", fent de "bravucón"—amb un llenguatge que els envejaria el requetè—, ataca despietadament els que han fet cas de les entremaliadures del "líder" asturià.

* * *

No voldríem creure que en Llaneza hagi fet el que tothom li adjudica. Però, és tan trista l'actuació seva i la del seu partit, que ja comencem a creure-ho tot.

Des d'en Largo Caballero—que altra vegada dèiem que havia estat diputat per Barcelona i no havia deixat un record grat—, passant per tots els quefes d'aquest partit, que tota l'actuació del mateix ha estat un rosari de desgràcies i de comèdies sense solta ni volta. Els ajudants vergonyosos d'aquells partits polítics d'eterna recordança foren ells sempre. I, ara, no podran pas negar-nos que fan la mateixa feina de sempre.

Si poguéssim parlar lliurement, els en contaríem unes quantes de fresques de les que no tenen volta de fulla; però ja sabem que la veritat no pot dir-se en el moment actual.

* * *

"El Socialista" sempre té a flor de llavis la paraula d'"injuriadors" per als que no creguin en les seves doctrines—doctrines?—i amb la dialèctica que usa i de què abusa l'"órgano de los trabajadores sin emancipación", pretén fer creure que ells són unes palometes blanques i sense fel. Més els valdria que d'una vegada, cantessin el "mea culpa", ja que com hem dit abans, foren collaboradors de totes les desgràcies governamentals d'anys enrera, i que també certament sap tothom, que en el moment present no poden donar un pas "sin permiso de la autoridad competente".

A "El Socialista", que en nom de la "Unión General de Trabajadores" fa molt temps vol fer-nos menjar garsa per perdiu, ja se li ha vist la de sota.

Amb tota impunitat pot "El Socialista" tractar d'injuriadors als altres, per ploma segurament assalariada, que fent d'"esquirol" li permeten que abusi d'un llenguatge reservat tan sols per subjectes abjectes.

I prou per avui. Més tard, quan en la qüestió Llaneza i en totes les qüestions d'"El Socialista" i el seu partit poguem parlar llargament i lliurement, ja direm pel costat que a molta gent els cou la llaga.

P. P.

El Centre de Dependents

Ha estat reobert el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria. La Junta Directiva és de R. O.

El nom d'autonomista serà suprimit.

Els Sindicats Lliures ingressaran al Centre de Dependents.

DE CULTURA

Ço que en diuen la cultura
sempre ha donat molt què fer:
i han estat els homes cultes
els que s'han bellugat més.
Si mirem només a Espanya
que és ço que coneixem,
i ens cenyim a l'interregne
que s'atrevessa actualment,
veurem que tot el bullici
que prova d'esclatar, ve
dels homes cultes, que volen
fer-se veure a tot arreu,
i no admeten pas que els altres
els hi vulguin fer la llei.
Qui és que ara, a Espanya, dóna
atrevit el seu parer?
En Romanones, un culte,
bastant perillós, per cert.
Qui va aixecar la protesta
primera contra el govern
del Dictador? L'Unamuno
altre culte com aquell.
L'Alba i en Soriano que eren
intellectuals, segons crec,
units amb en Blasco Ibàñez,
que és un culte de bon tremp,
també la veu aixecaren,
i tot fent el desentés,
traspassaren la frontera
per viure més a pleret.
Ara tots els cultes volen
donar-nos el seu parer
respecte de l'Assemblea
que convocarà el Govern,
i hom francament, ja tremola
de llegir els desacerts
que donaran a la premsa
els quins deuen callar més.
Tot es fa per la cultura
del poble, naturalment,
i el poble que s'ho escolta
resulta que no ho ha entès.
Els vells polítics volien
governar amb bon encert
i dar-nos molta cultura,
que vol dir coneixements
i aptituds per poguê viure
lliurement i satisfets.
Feren ço que predicaren?
Què s'hi ho feren? Cal, barret!
Només omplien la bossa
i anaven passant el temps,
i ara el nostre poble es troba
que de culte no en té res
i li donen gat per llebra
ço que es diu cada moment,
i encara si no li planten
alguna bleda al clatell!
A l'Ajuntament teníem
com tothom deu sapiguer,
la Oficina de Cultura
que era autònoma per cert.
com qui diu l'"Arca Santorum"
de les arts i del talent,
i tan poca cosa feia
per omplir el seu comès,
que tots quants la composaven
els han tirat al carrê,
inclús a les mecanògrafes
les quals, pel que suposem
deurien fer mala lletra
i treballar molt poquet.
Que no ens parlin de Cultura
que n'estem fins als cabells.
Com els "bobons" que prometen
els pares als nins inquiets,
fa temps que em fan babarotes
amb aquest dolç del cervell.
Prou n'hi ha: per sê feliços
d'intellectuals hem de fer?
No ho foren Adam i Eva
ni els seus primers descendents,
i es passaven una vida
deliciosa per demé!

FLOK

Aviat
N.º 3.000
de
La Campana

Número
3.000
Extraordinari de
La Campana de Gràcia

Les llengues llatines vistes desde París

El simpàtic amic "Domènec de Bellmunt" parlava l'altre dia, des de les columnes de "L'Esquella", de les llengües llatines i dels representants de periòdics que, en el Congrés de la Premsa llatina, tingut darrerament a Lieja, varen deixar passar per alt la llengua en què es redacten els diaris on ells collaboren hàbitualment, quan es tractà de determinar les llengües llatines númerica i oficialment per compte del Congrés.

El cas no és pas dels més importants, encara que tingui una trascendència vera. La utilitat fa subjectar ben sovint la persona que n'és susceptible a certes concessions que ella mateixa considera reprovables. Jo estic segur que els periodistes alludits en l'article en qüestió varen ésser unes víctimes: víctimes de l'ambient i del companyerisme, naturalment.

Car quan el senyor Jules Bertand va llençar la proposta de "crear una biblioteca dels pobles llatins, per a la qual serien traduïdes les millors obres de les "cinc llengües llatines", calia comprendre que, per a "Le Temps", que ell representava, no existien més que cinc llengües llatines.

Efectivament, tots els comunicats pagats, tot ço que a París se'n diu "publicitat de redacció", totes les campanyes en pro de convencions comercials amb països determinats, propugnació, en forma d'articles d'estudi, en favor d'empreses nacionals o estrangeres, "ensabonades" al rei o president de visita a París, etc., totes aquestes qüestions, en què "Le Temps" està especialitzat, li són encarregades, com hom suposa, només amb cinc llengües llatines o neollatines: les dels cinc estats constituïts oficialment.

Davant d'un cas semblant, el companyerisme és quelcom que gairebé s'imposa. Com contradir al representant d'un tan gran diari com és "Le Temps" sense exposar-se a quelcom més punyent que una simple befa? Es el que, segurament, pensaren el senyor Folgairolle i el senyor Carbonell. Demés que "Le Temps" no hauria pas estat representat uns segons més en un lloc on s'hagués volgut fer tasca de reivindicament envers d'altres llengües neollatines no oficials, l'home de pes que és el bon senyor Bertand reclamava el companyerisme—fins en l'erro i tot.

Per altra banda, hi ha un altre punt de vista tan important com el de l'esmentat diari i que és un complement més que directe del primer: el de la pròpia "Association de la Presse Latine".

Aquesta associació està registrada i té el seu estatge social a París. Els fins que persegueix són grans i importants; com es sol afirmar en els estatuts de tota societat. Mes, al meu entendre, la realitat la tradueix per l'"explotació de la Premsa llatina"—suposant que la premsa sigui quelcom d'explotable!...

La qüestió és realment seria. Tots els que anaren al Congrés de la Premsa llatina tingueren viatges i despeses pagades com sempre. Ultra la innecessitat de passaport—que s'obtingué del Govern belga—, tota mena de facilitats i distraccions foren organitzades pels senyors congressistes. Les llengües llatines, reunides en Congrés per la via dels representants de la premsa, devien servir per a quelcom!

Doncs bé; des de París les llengües llatines es veuen així: com un mitjà per a conquerir el què millor ve a mà.

El president de l'Associació de la Premsa llatina comença per dir-se Kartoffel. Eufònic nom llatí, oi? Ara que, val a dir-ho tot seguit, s'amaga el seu nom per a lliurar-se al públic.

I no és pas gens d'estrany (a mi m'ho sembla) que els senyor Folgairolle i Carbonell davant de la suprema necessitat de conservar el prestigi del benefactor organisme, no hagin plantejat la qüestió dels idiomes en què ells escriuen veure'ls arreconats. Per ells hauria estat cosa d'un bizantinisme tan evident que els hauria plagut massa per sota de l'alçada dels debats.

Per contra, era necessari i fins indispensable la proposta del senyor Folgairolle sobre la celebració a Madrid del proper Congrés. Madrid, és avui, un "filón".

Això, ja ha permès al president de l'Associació fer un viatge a Espanya, interviuar a diverses personalitats per compte d'un gran rotatiu de París (sempre amagant el nom de Kartoffel sota un pseudònim) i preparar per l'any vinent una altra setmana de bones vacances, ben retribuïdes, tota vegada que seran sense cap despesa.

I l'amic "de Bellmunt" es plany que no hi hagi a Espanya una "Légion d'honneur" per a recompensar al senyor Folgairolle! Ca, home, no! La veritable llàstima és que no hi hagi un altre organisme com l'"Association de la Presse Latine" on el senyor Folgairolle pogués també portar-hi les seves genials i abundoses suggestions.

El català, el francès o el castellà, què escriuen aquests senyors? Es matèria de rendiment. La resta? Les belles gestes? Per a ells tot això no és més que, com diuen menyspreament, "simple literatura".

ANTONI PENA

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte 2012

El temple de bac

L'escena representa una taverna de mala mort.

Quatre cadires, quatre taules, quatre barrils, quatre parroquians i... quatre milions de mosques que s'enganxen com dimonis.

Tonet (Després d'empinar el colze.)—Jo no podria viure sense el vi... De jove no bevia mai, perquè un jove no té necessitat de beure. Un jove té prou calor, prou entusiasme i alegria amb la vena de lava que li brolla del cor... Però va arribar un dia en què el cel em va caure sobre el front, en que el món se'n va tancar, va esdevindre per mi negre com una taca de tinta, com aquest vi del Priorat. I d'allavors que bec... Vaig voler ofegar les meves penes amb la sang de Crist, i, amb una mica més, m'ofego tot jo... I quina força té el vi!... Sansón no devia tenir l'energia al cabell, sinó a l'estómac; devia ésser un borratxo empedernit... Perquè jo, quan bec, em esnto un gegant; i llavors, agafaria el món amb les mans i l'aplastaria com un merengue, i me'l menjaria després com una neula.

Quimet.—Doncs, jo... (Pegant-se una bufetada i aplastant-se una mosca contra la galta.) Aquesta ja és fora de combat... Doncs, jo, estic d'acord amb tot el que ha dit l'orador que m'ha precedit en l'ús de la paraula... Però haig de fer-hi una petita observació: i és, que, com enemic que sóc de l'adulteri, protesto de què l'aigua ens posi les banyes...

Lluís.—Demano la paraula... I és per a dir que prego al confrare Quimet que aclareixi aquest concepte...

Pere.—Que calli! No estem aquí per aclarir res... Prou clars estem tots... Fins el vi està massa clar! I això ha volgut dir el company Quimet que el taverner, donant-nos el vi aigualit ens fa la santíssima...

Lluís.—Faci el favor d'anar a donar lliçons a la Farola, senyor Pere. No el podeu tastar sense que us faci mal. Al primer got, us sentiu savi i ens tenim de tapar les orelles.

Pere.—Qui no el podeu tastar sou vós. De seguida comenceu a buscar raons i voler trobar tres peus al gat...

Lluís.—Què? Què? Us faré menjar aquestes paraules!

Pere.—A mi? No teniu prou dallonses! Sortiu al carrer!

Lluís.—Sí, senyor... (Surt.) Ja hi sóc!

Pere. (Sense moure's.)—Doncs, aneu-se'n a dormir.

(Crits, rialles, insults, gots trencats, taules que roden, pitos d'auxili, un gos que borda, un guàrdia que arriba... i, després, el son, benèit i dolç com un èxtasi, que calma aquella febre, aquell deliri de grandesa que el vi desperta en l'home.)

DIEGO RAMON.

En Nakens esta molt malalt

Arriben de Madrid notícies molt greus respecte a la salut del director d'"El Motín".

Els anys, el treball, la pobresa estan acabant amb les seves forces, amb l'energia de la seva naturalesa robusta.

Fa poc l'Associació de la Premsa de Madrid li atorgà el premi a la vellesa.

Les cinc mil pessetes del premi serviran per enterrar-lo i per a què la seva filla no tingui que anar a captar un cop mort el seu pare.

Amb Nakens desapareixerà el darrer supervivent d'una generació de republicans i de lluitadors, grans per la seva intelligència, més grans encara per les seves virtuts.

Davant d'en Nakens, com davant d'en Salmerón, d'en Pi i Margall, d'en Costa, etc, els seus adversaris més irreductibles no tenen més remei que vinclar-se.

El complot de la frontera

A la banda francesa de la frontera nord de la península ha estat descobert un complot contra el govern de Primo de Rivera.

A Prats de Molló i a Perpinyà foren detingudes amb aital motiu, més de 125 persones.

Quasi tots eren catalans. Hi havia també complicats una dotzena i mitja d'italians.

Han caigut en poder de la policia francesa bombes, ametralladores, fusells, uniformes militars, documents i municions en quantitat molt crescuda.

El quefe de la conspiració era en Francesc Macià, l'ex diputat per les Borjes.

Macià, amb en Ventura Gassol i tot l'Estat Major del cabdill foren detinguts a tres quilòmetres de la frontera espanyola.

Sembla que s'estan buscant varis dipòsits d'armes que es suposen amagats a alguns pobles de l'altra vessant del Pirineu.

El complot, que estava molt ben preparat, ha produït forta sensació dintre i fora d'Espanya.

La detenció d'en Lerroux

L'Alexandre Lerroux ha estat detingut a Madrid.

El motiu de la detenció del capdill radical ha estat una carta que circulava escrita a màquina i que contenia conceptes injuriosos per al Govern.

Aquesta carta—és de suposar que apòcrifa—la firmava en Lerroux.

Probablement quan aquestes ratlles es publiquin, ja haurà estat posat en llibertat "don Alejandro".

Ho celebrarem.

LA MORT

Oh, mort silenciosa
que fas ton camí
per planes i viles,
muntanyes i rius,

i et pares en cases
de reis i d'humils,
i arreu deixes ombra
que causa fadig!...

Oh, mort maleïda
que deixes sentir,
al cor, la tristura
d'un dol sense fi...

Sols ets santa i bona
perquè amb ton delit
trosseges la vida
del pobre i del ric.

EMILI GRAELLS CASTELLS.

A Madrid ha estat detingut en Lerroux. Diuen que el motiu de la detenció és una carta que escrigué a un amic.

No havíem quedat en què la correspondència és sagrada?

⁂

En el "Noticiero Universal" llegírem l'altre model de literatura i d'estil, que ens va commoure, la veritat.

Felicitem coralment al redactor. I li preguem que, si vol, ens envii el retrat, que el publicarem.

⁂

En la llista d'objectes trobats en els autos hi hem vist una camisa.

Suposem que no serà la de l'home feliç.

Per què?

Perquè avui l'home feliç no existeix.

⁂

A Grècia hi ha hagut eleccions i han triomfat els republicans.

Sempre és un consol.

A Anglaterra els miners segueixen la seva vaga triomfadora.

Aquesta vaga dels obrers anglesos hauria d'ésser una lliçó!

⁂

Sembla que hi ha una tranquillitat que esparvera.

Ens en alegrem.

⁂

I això de l'amnistia? Què passa amb l'amnistia? Es que s'ha de deixar podrir a la gent en el fons de les presons?

Un xic més d'humanitat, senyors!

⁂

El pobre Mussolini diuen que està tan tranquil.

Millor per ell.

⁂

Procedent d'Anglaterra ha arribat un transatlàntic amb 26 caixes plenes de bitllets del Banc d'Espanya.

El Banc d'Espanya si mal no recordo té màquines per imprimir els bitllets, i si no en té, no hi han impremtes a Espanya? Perquè han d'imprimir-los els anglesos.

Després diem de la protecció a les indústries nacionals!

⁂

La mare de Anteo Zamboni, autor del atemptar contra en Mussolini, està boja del disgust de saber, que el seu fill havia estat foradat per setze o disset punyals.

Això sols ho poden fer homes que tenen l'ànima i el cor més negres que la camisa que porten.

A un delinqüent, se l'agafa i se li fa justícia, que per això està la justícia.

Però mai, es llença un núvol de gent contra un sol.

⁂

El Govern italià suspèn diaris, casinos, i tot el més contrari a les seves idees.

Molt bé!

Es la única manera de què ningú porti la contrària.

També governaríem nosaltres d'aquesta manera.

Quan hi ha un processat n'hi ha un que el defensa i un altre que l'acusa. Si només hi hagués un acusador, ja estaríem arreglats.

⁂

Hi ha un jove d'Alacant que ha anat de dita població a Madrid, corrent.

La majoria de nosaltres no tindrem altre remei que aprendre a córrer per anar ben lluny, perquè aquí ens morirem de fam.

en un altre racó, un parent llunyer, també en veu baixa, segueix una conversació ab los mes próxims de lo malalt, dihent:

—Jo, si fos sol, no parlaria de interessos y sobre tot, en moments com aquestos; pero un hom té familia y fá lo que no voldria fer ¿Veyen? A mi l' any passat me deyan ¿per qué no baixas á Barcelona á véuret ab en Ventura y posar en net alló de la quarta part de la casa de Vich y los censos enderrerits en vida de son pare? Jo, no m' agrada jo no so vaticiós, y tenia un tumor á la cama que no 'm deixaba dotar un pas, y vaig respóndrer dexeume estar no 'm rásguen ab amohinos; en Ventura es home de bé

—¡Això sí, pobret!

—Y bé, ara 'm sab greu no haber pogut venir No per res, no, sino que allí s' han corregut veus. jo no ho crech, pero si ell deixa tot lo que posseheix á la viuda. es dir: encará no som en aquet cas; pót ser nostre Senyor . ¿qui sab? pero anem dihent, que si avuy per demá ell se 'ns mort y no esplica tal cosa correspon á fulano, tal cosa á sutano, undrem un disgut; perque jo.. per mi, tant se me 'n daria, pero los meus noys hi tenen dret, que es cosa seva, guanyada per los avis, es dir, per los avis de los avis y, pobrets, no es pas just que s' en gaudis un altre sense com va ni quant costa. Ja dich que no es ocasió de parlar de això; y lo que toca á la viuda, vamos, á n' ella, en un dia y mitj que só aqui no n'hi he dit una paraula, perque la pobre, com es natural, ¡tal me faria! está tan trastornada. Ahi vespre fins va descuydar de ferme portar verdura, que á mi me agrada refrejideta, y com estich acostumat de tota la vida á menjarme cada vespre, entre faltarme això y pensar en lo trastorn de la pobre dona, he passat una mala nit de alló mes. Per supuesto que de això tampoch n' hi he dit una paraula; perque sé ferme carrech de las cosas y per un dia ¡qué diantre! jo lo que voldria que ell s' adobés: això, això es lo que 'ns convé á tots, que allavors, sense gastar en advocats, tot se arreglaria; perque, francament: si aquest home no ha fet las suas disposicions com debian ferse, creyeume, en s' en veurem un embull y tot s' ho emportará la justicia, que ni may que n' hi hagués.

La criada obra la porta del quarto y diu:

—La senyora diu que fassin lo favor de parlar un xich mes baix; perque se sent desde la arcoba y lo silenci es lo que mes ha encarregat lo metje.

Calla lo parent, callan las vehinas; pero al sentir la paraula metje, una de ellas en particular fa una ganyota despreciativa, y las altres, qui mes qui menos, arronsan las espallas.

—Jo estich per anarmen, diu la una.

—Veix que no 'ns diuhen res... replica l' altre; si volen res ja avisarán. Una ve carregada de bonas intencions...

Lo parent, que fins allavors callaba y s' entretenia á tocar lo timbal ab los caps dels dits sobre la cataixera, se acosta á sos interlocutors, y mòlt baix diu:

—¿Veuhen? Si Déu fes la gracia que aquest home s' adobés, jo m' en podria tornar á casa abiat...

Entra lo metje.

Las vehinas l' hi vibran miradas de basilisch, y l' una al altre s' estiran las faldillas ensenyántsel.

Lo metje saluda y 's fica al quarto. La senyora Teresa encreuhna las mans, y mirant al sostre exclama sospirant:

—¡Déu los fassi bons! Pero lo mataràn.

Un altre se acosta á la porta del quarto ab dissimulo per escoltar.

Se sent dintre un gran xisclet y plors. La criada surt corrents cridant:

—¡Ay pobre amo! ¡Ay pobret! ¡Se 'ns ha quedat á las mans!

La senyora Teresa, tota roija, se gira á las altres, y ab los punys á la cintura y bufant de satisfacció per haber encertat, diu:

—¿Qué 'ls deya jo? ¿No 'ls ho deya ara, ara mateix? responguin.

Lo parent tot embadalit mira per tot y pregunta ab lo cap en l' aire:

—*Bè*; pero aquet testament ¿ahónt déu ser?

Creixen dins los plors y los gemecha, las vehinas se n' hi entran... pero... ja hem acabat: ja no hi ha malalt á la casa. Lo que succeheix despres, ho dirá qui sápiga lo que passa allí ahont hi ha un mort

DOLORAS Y PEPAS

I

DOLORA

Amoni y martir

Ninela, la que m' olvidas,
nina, la que m' nas plantat,
lo mal que m' has fet, nineta,
nineta, que Déu te 'l pach!
Jo t' estimaba, nineta,
tan com jo puch estimar,
si no 't vaig estimar mes
pren' la bona voluntat
Per tu, estigui tan frenetich,
que fins vaig caurer malalt!
Per tú, tinch de pagá al metje
prop d' un mes de visitarm'!
Per tú, he renyit ab l' *Suis*,
perque vaig á ca 'n *Cuyas*,
y he descuydat l' negossi,
que m' ha causat un gran dany,
Per tu, duhentla cada dia,
la roba bona he espallat.
Per tú, perque tú 't quedabas,
pe 'l cólera 'm vaig quedar,
y si 's descuidan un xich,
me 'n anaba á cá 'n Pistraus
Si me n' has fet d' improperis!
Si me n' has causat de mals!.
Jo t' estimaba, nineta,
com á la rosada 'ls camps!..
y 't seguia... que semblavam
tú 'l dilluns y jo 'l dimars! .
Y ara, nina, aixi 'm fereixes!...
Y ara, nina, m' has deixat!
Vaja, qué això no fa *Nénal*...
Destrossá cors, fá adestral!...
Si me n' has fet d' improperis!...
Si me n' has causat de mals!...
¡Nineta la que m' olvidas,
nina, la que m' has plantat,
lo mal que m' has fet, nineta,
nineta, que Deu te 'l pach!..

II.

PEPA.

¿Qui juga á dá pinyols?

¡Lo meu cor n' está de festa,
que jo crech que hi tinch á dins,
ballant, dotze bailarins,
y tocant tota una orquesta!
¿Qui avuy del mòn dirá mal?...
Lo pare 'm deixa fumá!...
Ara arrivo de cobrá
un billet del Hospital!...
Rebo carta en la que 'm pinta
ma nina sa estimació!...
Trovo una colocació!...
Surto libre de la quinta!..
¿Qui, donchs, del mòn dirá mal,
si está avuy mon cor de festa;
que crech que hi tinch una orquesta,
tocant la marcha real...?

JOSEPH SERRA

COMPANYÍA DRAMATICA DEL LICEO

Quasi bé ja era hora de que 'n diguessim alguna cosa. No voliam ferho fins haberla vista en algunas produccions, y per això pensabam péndrer un abono, pero com la empresa no ha tingut á bé, ella sabra la rahó, admóurernos ab iguals condicions que altres abonats, hem determinat deixar córrer alló del abono y anar al Liceo quant nos passi pel cap, pagant, s' entent, que d' altre manera no hi aniriam, l' entrada y l' assiento que millor nos sembli.

Feta aquesta salvetat pera esplicar los motius de la nostra tardansa en parlar de la companyia, anem al asumpto.

L' unica desventatxa que veyem en lo *gran teatro* pera las representacions dramaticas es l' escenari massa gran, pues, á mes de desanimar las escenas de pochs personatjes, es ridicul que una casa pobre, per exemple, tingui una sala com la plassa de sant Jaume, principalment en aquestos temps, que 'ls lloguers costan un ull de la cara. Aquet defecte, ab tot, creyem que podria corretjirse ab lo sistema de decoracions tancadas. La empresa que se 'n prengui lo que vulgui, pero això 'ns sembla y déu semblar á mólta gent.

Lo drama «Creo en Dios,» de D. Joseph Maria Diaz, té bons pensaments y esmerada versificació, si bé peca de sobrat lirisme y de tenir un assumpto massa agafat pels cabells.

En ell va aplaudirse justament á la senyora Losada en sas parlaments *astronómichs*, ja que en ells tot era cel, lluna, nuvols, sol y estrellas.

Lo director senyor Jordan, va portarse com cal, sostenint en tots tres actes lo dificil caracter del inglés impressionable.

Al senyor Cazubio, que en general va merexer aplausos, l' hi va faltar animació en algunas escenas del segon acte.

Lo senyor Medel, mes propi pel género cómich que pel dramatich, estigue, en alguns moments, parlant una *octava* massa alt, lo que produhia un efecte bastant desagradable.

Per últim, la senyora Raso y el senyor Albalat dongueren mòlt realse á sos curts papers.

La companyía fou cridada á la escena al final del drama.

Aquest últim actor, lo *caricato*, que l' hi diu un diari, y que cada dia va captantse mes y mes las simpatias del públich, va interpretar admirablement «Las pesquisas de Paricio.»

En «La oracion de la tarde» va aplaudirse mòlt en particular al senyor Jordan, y á la jove actriz senyoreta Ros, que porta camí de ser una bona dama.

En resúmen: lo quadro de companyia del Liceo, sense ser una cosa notable, es bastant igual y admisible pel públich de Barcelona, que es un bon xich dur de pelar en aquet punt.

PAU BUNYEGAS

EPÍGRAMAS.

Lo lletj y flach Bernabé,
«só un bon mosso» sempre deya,
y que ho era ben bé 's veya
perque ho era... de Café.

PAU BUNYEGAS.

—Per mil casos compromesos
vaig sempre ab capa, Peret.
—¡Ah! ja hi caich, la pòr del fret
—¡Ca! no senyor, dels inglesos.

Diu enfadat en Climent
que sa muller no 'l pót véurer,
y es cosa que s' ha de créurer
sent cega de naixement.

L' INGLÉS.

DE MA CARTERA.

La professió, art u oficí que cada un escoleix, es filla naturalment de sas aspiracions y se manifestan, per lo general, ab un rasgo, ab una expressió, ab un sol mohiment: y per provar aqueix teorema sentat per un home que á falta de ciencia contraposaba una experiencia y observació de setanta anys, contaba entre un de los mòlts casos lo següent:

Anaba una volta desde Barcelona á Lleyda, y la circunstancia de que plogués, me va obligá á entrar en lo interior de la Diligencia, privantme de pujar al imperial, puig habia vingut mudat de dia de festa major, y lo que hauria estalviat de assiento, hauria perdut de roba.

En lo interior anabam com arengadas al barril; per fer mes gran ma incomoditat, un dels viatjés habia tingut per prudent posar una trompeta dessota lo assiento devant de los mèus peus, impedintme lo allargarlos y disposar siguera ab la posició de que 'ls altres disfrutaban. Això va despertar ma curiositat per saber qui era 'l músich. Arribàrem á la primera muda, y com que era dia de missa, la campana la senyalaba.

—¡Quin to mes argentí! Esclamá un dels que anaban al méu costat: es magnifich: dòna 'l *la* bemol

Era evident que aquell sócio era 'l músich de la trompa.

—Per aquesta campana va sostenir lo poble una causa ruidosissima.

Esclama lo de 'n frente.—Va ser fallada per la audiencja de Barcelona y doná lloch á informes mòlt convensnts, y 'l procés té dimensions col-losals.

Aquell home era advocat.

En aquell instant hablan acabat de pujar dos dels companys que baixaren per mullar la gargamella mentres la muda del tiro, y deyan:

—Pep, no comprem: aquet vi es pedregat ó verí, y no tindré aguant.

—En arribant al estiu será un vinagre.

—Ja m' ho sembla.

Se conexia que eran amos de taberna ó negocians ab vi.

Ja tant sols me faltaba definir al quint y últim dels viatjers que era un home gros: de bon continental; blanch y roig com una poma roqueta, y que de lluny se conexia que no era del art de la terra; tampoch professaria cap ciencia, puig ni son port, traja ni modos, revelavan lo mes minim: ni los renechs que deya provaban borrall d' instrucció. Mòlt menos seria artista, puig la aglomeració de colors en las robas que vestia, lo xabecá de sas hechuras y la indiferencia ab que miraba tot quant veya ho deyan ben clarament. Ja desconfiaba de saberho: puig Lleyda se aprocsimaba, ó millor dit, nosaltres nos acostabam á Lleyda, quant á poca distancia de la ciutat y á la vista de un ramat que pasturaba al peu de una groxuda figuera, ab un estussiasme fins llavors no vist y ab una admiració hermosa esclamá:

—¡Viva Déu quins moltons! ¡Y quina figuera per fer un pilló! Val tota la moneda.

¿Vos sòn carnisser?

—Per servirlo.

En aquell punt lo majoral deya:—Prou.

BLAY MARPADAS.

¡Ah!... l' altre dia varem anar á veurer l' estreno de *Los Estranguladores*. ¿Qué 'n volian saber alguna cosa?

Donchs ja veurán. Lo drama es d' aquells forts... Dels dramas forts no 'n parlem mes, perque tothom ja hi ha dit la seva; ¿veuhen? á mi m' agrada olorar una ampolla d' alguna sanativa, n' hi ha d' altres que 'ls fá estornudar.

Tornant al drama, l' argument es nou y ben portat ¿Encara no n' habiam vist cap de comedia que passés á la India? donchs aquet drama es d' Indios: ¡ja veurán que 'n surten uns de mes dolents!... Lo *colorido* del drama está ben donat, tant per lo que toca al llenguatje, com per las situacions y per caràcters dels personatges. ¡Fá indio, alló, vaja!

Lo millor del drama son los efectes; n' hi ha pe 'l pare y per la mare; seguits, bons é inesperats.

Això si; també hi ha alguns defectets. Ara figurinsevostés que á na 'l primer acte, hi ha un indio mòlt rabiés, que 's tira dalt á baix d' un balcó: donchs en lo segon acte,

MODAS

¡ Ab quin gust ingresaria en lo cos d'aquestas senyoras !

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte 2012

ELS PRIMERS FREDS

—Espera't, noia, que m'aixeco
—No s'aixequi senyoret, que hi ha perill d'agafar un encostipat,

A Madrid s'ha celebrat una cursa de braus per recollir fons pels damnificats de Cuba.

I pels damnificats d'aquí, què fem?

Es molt bonica la càritat, però primer són els fills.

⁂

Aquests dies passats han estat dipositades corones en el monument dedicat als espanyols i francesos que residien a Barcelona, que varen morir en la Gran Guerra.

Dediquem aquest repic de CAMPANA picat amb totes les nostres forces, perquè sentin que ens recordem dels que moriren per la Llibertat.

⁂

D'ara endavant els metges han de posar un segell a l'acte de defunció quan es mori una persona.

Nosaltres ja pagarem el segell i que ens deixin tranquils, perquè encara tenim ganes de viure.

Sempre es veuen coses noves, i volem viure i veure coses.

Entesos?

El Año en la Mano

Almanaque enciclopédico de la vida práctica para

1927

El Año en la Mano

es indispensable a todo el que desee saber los acontecimientos del año

El Año en la Mano

regala a los compradores una participación a un billete entero de la

Lotería de Navidad

Precios: en rústica, Ptas. 1'50 y encuadernado, 2.

Imprenta LA CAMPANA i L'ESQUELLA
Carrer del Olm, 8 : Ciutat

orna á sortir tant trempat, sense portá envenat cap bras, ni cap cama ni res ¡ell bé s' habia de fer mal! Després.. mare de Déu senyors traductors (ó arregladors, vaja) que no coneixen qu' allavoras que 'ls inglesos agafan á l' indiota es un pas massa fort y la cosa está massa enverinada per ferli dir al anarsep y al acabarse l' acte: *¡Hasta la vista!* Jo, francament, vaig pensar: «això es que 's deuhen haber de trobar á n al café, á última hora.» Ni ha d' altres, pero vamos. Sobre tot, lo que mata la comedia, son aquells coros de comparsas, que sempre responen: *¡Sí! ¡sí! ¡A las armas!* ¡que no s' hi fiquin ella! Lo segon acte 'ns va semblar alló una miqueta pesat. En lo tercer vam trobar una dida mòlt il-lustradeta.. l' haguessen sentida ¡Pero gran mal se 'n feya! Després va dir qu' era la dona de l' assistent del amo

Pero, vamos, deixant passar totas aquestas cosetas, y prenent ab calma aquells discursos que fan tots, encara no s' hi poden agafar, lo drama es dels bons dels del sèu género Lo desenllás es magnifich y dòna xasco al públich

L' execució.. ¡amigo! ¡bona! Tots fan mòlt bè l' indio. Lo galan y las dos damas varen fé 'l gasto y ben fet; lo galan jove també va poder anar, y tots los demés altre tant, menos aquell que 's tirá dalt á baix del balcó, que 's coneixia qu' ab la caiguda no estaba de *flis*

La *misse en scène*, que diu aquell, pót mòlt ben anar Uns trages que 'ls agradarán d' alló més, y propis Se coneix qu' han agafat una lámina de l' *Il-lustració* francesa. y talli, senyora Pelegrina.

¡Ah! lo que haurian de procurar es buscar una criatura de debó, per fer de fill de la dama. Per ser una nina, s' ha de véurer massa y fa pensar mòlt ab la boliga de las Columnas. ¿Y alló? .. tothom se sent venir ab música, y tothom la deixa á fora. Jo estich, que sempre es la mateixa Del ball del primer acte, no 'n parlem: ja n' hi poden posar de rodas, que may podrá anar.

Las decoracions.. ¡pxé!.. aquella del quart acte fá mòlt sortija.

Al demés, ja hi poden anar, que 'ls agradará. Encara que 'ls fassin patir un xich, no s' hi fiksin, perque tot es comedia. Vegin si ho es, que jo fins sé ahónt los deixan los vestits, pagant lo que sigui.

¡Ah! encara que tot passa á la India, no surt cap indiot d' aquells de Nadal Jo 'm pensaba que n' hi veuria.

Lo diméndres varem tenir la debilitat de asistir á la primera representació de *Los amigos de los pobres*. ¡Quin drama! Figúrintse un article d' en Brusi, quant se fa lo caritatiu y lo evangélich, y tenen lo estil, las condicions dramáticas y la belleza literaria de lo tal drama.

Es la espresió mes ordinaria de la hipocresía de la caritat; aixís ho va compendra lo públich, y méntres los actors feyan véurer que ploraban, ell reya de veras

Ja n' enrahonarem mes un altre dia, perque la cosa es mes séria de lo que sembla, encara que conseguexi fer riurer al públich que ho va véurer

---

En lo número següent, comensarem á ocuparnos de la companyia italiana del Gran Teatro del Liceo

No ho volem fer avuy, perque desitjem que 'ls nostres judicis sigan justos y fundats, mes que 'ls *judicis del any*.

Nosaltres creyem que una sola ópera es insuficient per donar á conéixer las qualitats artísticas de un cantant

Si avuy tinguessim de parlar de la ecsecució de *Un ballo in maschera*, hauriam de dir veritats de seba cecuirt per alguns artistas y per alguns *mátiche*, y tenim la esperanza de que en una altre ópera, modificarem lo nostre criteri, en benefici dels mateixos

Vostés prénguinho com vulgan, per ara

«El loco de la guardilla» del teatro Principal no pót anar ni ab curriolas Ja que en aquel teatro s' empleyan las parts de la companyia de declamació per la zarzuela, com succeheix ab la senyora García en «El secreto de una dama,» y en «El loco» ab lo senyor Barta, no sabem véurer la raho perque no 's varen donar los papers de Cervantes y Lope de Vega, papers purament declamats, á dos actors també de declamació No aprobem la amalgama de dugas companyías de distint género; pero ja que 's fa, que se 'n tregui 'l profit, que se 'n pugui tréurer

---

Se troba en aquesta ciutat, de pas pera la Cort, D. Guillem Forteza. Pensabam dedicarli uns versos, pero no ho hem fet, perque 'ls trobaria dolents.

En lo café Cuyás s' han pujat de preu tota los articles de confitería y pastelería.

Uns diuhen si això es en gracia de que toca 'l piano 'l senyor Obradors, altres si es perque el duenyo del café crèu reembolsarse aixís de las pérdues per causa del cólera Si lo primer, no creyem que d' aquet modo tingui de pagarse al pianista; si lo segon, consideris que 'ls parroquians no 'n van tréurer tampoch móltas ganancias de la epidemia.

¡Senyor Cuyás, no vulgui caminar com los cranchs!

Tot pensant d' ahónt lo senyor García Gutierrez habia tret l' argument del «Juan Lorenzo» varem trovar per casa una auca de redolins que abaix deya: «En casa *Juan Llorens*, calle de la Palma de Sta. Catalina.» No tinguerem de buscar mes.

¿Qué pót ser volen enblanquinar la antigua fatxada de ca la Ciutat que dòna devant del carrer d' Hércules? Ho preguntem perque allí hem vist uns andamis, y que per cert no 's va tenir lo cuydado que debia tenirse en posarlos, pues s' ha deixat coixa d' una pota á una d' aquellas figuras que forman las canals.

¡Mirin que van escasejant los recorts artísticha!

Senyora Laya, ¿quina edat déu tenir ara la seva noya gran?

—Miri; vostés ho sabrán mes que jo. Lo dia que va neixer feyan «Los pastoretes» en Sans.»

En un poble del Principat, un marit entretingut en mirar un eclipse, va anar á casa mes tart de lo regular.

Reconvingut per la seva dona, va esplicar la causa de la seva tardansa.

—Y bè, ¿qué es això de l' eclipse? va replicar la moller

—¡Dona, una cosa que tots los diaris n' han parlat, fins los de Madrit!

—¿De Madrit?.. *¡¡Papadinero!!*

En una reunió d' etiqueta presentaren un jove á la senyora de la casa, dihent:

—Aquí l' hi presento á D..., fill del arcalde de..

—¡Tant jove y ja fill de un arcalde!

Visitaren dos senyors un hospital, acompanyantlos per tots los departaments un loco d' aqueixos que sols de tart en tart tenen algun arrel Al arrivar á las golfas de l' edifici lo loco tanca las portas y digué á los visitadors: «Are m' haurán de fer lo favor de tirarse de dalt á baix perque me sembla que ha de fer mòlt bonicn.»

Un d' ells, home de molta serenitat, comprenent la seva situació, digué á lo loco ¡Ay senyor! si no hi ha res mes tonto que tirarse de dalt á baix. ¿No ha vist may caurer un sach? Donchs es lo mateix ¿Sab lo que es magnifich? Lo tirarse de baix á dalt, jo ho he fet móltas vegadas, y si vosté ho vol, ara ho provarem.

Convensut lo loco, obrí la porta, y aixís varen poder escapar.

SÍMILS.

¿En qué se sembla una mitja á una dona tossuda?
—En que té punts.
—¿En qué se sembla la gallinaire á la Seca?
—En que fa *quartos*.
—¿En qué se semblan los jugadors de billar á los electors?
—En que fan mesas.
—¿En qué se sembla la humanitat á la fotografía?
—En que 's reproduiheix.
—¿En qué se sembla un llam á un ball de palacio?
—En que enlluerna.
—¿En qué se sembla un banquer á la terra?
—En que gira

CHARADA

Si sílabas esplicadas
á la dreta y a la inversa
no las treu sol-luclonadas,
quasi diré que en xaradas
al revés *segona tercera*.
Son mòlt contats los guisats
en que no hi ha ma *primera*.
Si al revés la considera
article es dels mes usats.
La *segona* fa 'l meu avi
ab pena, perque es mòlt vell:
fassi fe á ella un cap-girell,
y 's diu d' un home mòlt sabi
La *tercera* tot, tot ho es;
y al revés, no ho es ningú
¿Pót ser encara hi ha algú
que vol que m' espliqui mes?
Lo meu *tot* ¿saben qui l' usa?
los capellans ¡be es prou clar!
¿No la sap endevinar?
¡Vaja, que avuy no té escusa!

Solució de la charada anterior.

TIMORATAS.

Solució del geroglifich anterior.

La mort may té culpa.

GEROGLÍFICH.

La solució 'a dará en lo número que vé.

Ara dissimulin.

E. R.—Casimiro Miralles

Barcelona 1865.—Imprenta de Narcís Ramírez y Companya. Passatge de Escudillers, número 4

NÚMERO 28. I. LOPEZ, EDITOR, (Barcelona). DIUMENJE 26 NOVEMBRE 1865

ADMINISTRACIO Y REDACCIÓ,
Carrér Ample, 26

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

LLIBRERIA ESPANYOLA
DE
I. LOPEZ EDITOR
Carrer Ample 26 y Rambla del Mitj 20.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA.
Al mes . . . . . 4 rals.

FORA DE BARCELONA.
Trimestre. . . . . 12 rals.

SURTIRÁ UN COP CADA SEMMANA.
(Si dóu vol).

LA SUSCRIPCIÓ COMENSA SEMPRE
lo 15 de cada mes

UN TROS DE PAPER.

HI HA UN MALALT.

Las malaltias tenen la virtut de convertir á tothom en metje.

En una casa ahont hi ha un malalt de cuydado, arriba un moment en que tots los vehins hi entrevenen, y cada hu de ells té la sort de saber lo remey infalible pera curar á lo pobre que se 'n va al altre mòn.

Plenas están las casas de gent curiosa y manifassera, que després de passar lo temps tafanejant la vida de l' un y de l' altre, ni sisquera se pót lograr que lo deixin morir en pau.

Puijeu á la casa del que 's va morint, y desde mitja escala ja os penetra de tristura lo olor de lo èter. Trobeu la porta oberta; lo recibidor erm y desolat y ab fondo reculliment entreu á la sala.

Sobre lo vetlladoret y la calcixera hi ha ampollas y gots tapats ab paper, un de ells ab una cullereta sobre.

En las caras, coneixereu de una ullada qui té verdadera afició á lo malalt y fins á quin grau lo estima. Allí se parla baix; se camina de puntetas y se suspira sovint. Las portas del quarto se obran y tancan ab cuydado.

Se forman diversos grupos: escolteu lo que parlan:

—Jo dich, senyora Teresa, que lo metje no hi enten res; perque, escolti: á un home de la seva complexió ¿ahónt s' ha vist sangrarlo?

—Miri, senyora Lungarda, sino que en aquestas cosas una no s' hi déu ficar, jo ho he dit desde lo primer dia; perque lo vespre avans de ajeure 's, á mí la cara de aquet bon senyor no me agradaba gens; y lo endemá, quant me varen dir que estaba malalt, vaig dir: vetaquí: ara si jo 'ls digués lo que ahí estaba pensant no 'm creurian, y l' hi juro tan cert com m' estich aquí, que mentres me estaba despullant se 'm va ficar al cap que no estaba conforme: mes: que lo vai, sentir tossir, tot espussantme, y vaig dir entre mí: ¡Déu nos en guart; pero 'm sembla, que tenim senyor Ventura, per pochs dias! ¡Jo no sé cóm no ho veyen aquesta gent!! ¡Si se 'n anava com una candela cap per avallt! y en un cos que necessita fortaleixers, van y l' hi trauen sanch y lo debilitan... ¿qué vol que succeheixi? (*Mes baixet.*) Ara, això es un parlar entre nosaltres: aixís que va pujar lo metje, que jo vaig ser la primera de veurel, que expressament m' estaba al replá de la escala, vaig dir: ¡oli m' hi ha caigut! ¡perque jó ja 'n conech cinch que n' ha mort! sino que com una no pót dir res, vaig pensar: això son cosas delicadas... .

—¡Ah! lo qué es jo tampoch mi ho volgut ficar, per això mateix que vostè diu; pero l' altre tarde, la veritat, no m' en vaig saber estar, y l' hi vaig tirar dugas ó tres indirectas á la seva dona. Escolti, lo meu sogre va morir de lo mateix; la matonera de la cantonada de ca 'ls pares també ho va tenir; una no es cap bestia, y 'm sembla que bè hi pót enténdrer una miqueta; pero ella me va fer un paper tot fret; no 'm va respóndrer sino: veurem,.. si per cas... que jo, ab lo meu génit, que no me agrada véurer patir un pardal, la hauria agafada, que no sé qué li hi hauria fet. Pero, no 'm toca de prop ni de lluny y vaig pensar: ja te he dit lo que debia, ara, per tú faràs.

—Quant jo he pujat estaba ella mòlt de concepte ab lo nebot, que ahí 'ls va arribar del Vallès ..

—Y bè, no veu que lo senyor Ventura pót disposar de alguna cosa...

—¡Oh, jo ja hi vaig caurer! Aixís que vaig véurer caras novas, vaig pensar: ¡ay pobre senyor Ventura! ja put á mort. Perque en set anys que visch en aquesta casa no 'l habia vist ni una vegada...

—Vejam, vejam; ella 's pensa que ta deixará senyora y majora de tot...

—¡Oh! això ho veurem. Si jo hagués de fer lo testament, ja l' hi asseguro... Miri que sangrar á un home aixins ¡vol fetje!

—Y bè, ¿no veu que es gent que no se 'ls pót dir res? No la contradiuhen; pero fan la seva y callan. Jo m' hi desespero, ¿qué vol que l' hi digui? no hi puch fer mes: es génit que Déu m' ha donat. Lo que deya jo l' altre dia á sa germana, que es mòlt mes enrahonada que ella: lo carnisser de la Bordeta es un nome que en aquesta classe de malaltias fa, vamos, miracles (perque, senyora, alló es cosa que no 's creuria sino que 's veu). ¿Per qué no lo envian á buscar? ¿qué hi perdrian? Ell si no cura, no cobra un quarto... y, lo que ella 's va dir: diu jo ja lo hauria fet venir (perque ja l' hi dich que es una xicota que dòna gust de parlarhi); pero diu, com ma germana, diu, es aixís, ¿sab qué farà, diu? diu, per mes que vostè la prediqui, diu, no 's moerá de lo que digui lo metje, diu, encara que la matin. ¡Ay! ja l' hi dich jo que quant á una persona l' hi agafa una taleya, ja está fresca. ¿Qué 's pensa? ella, per mes que ara 'n vegi la esperiencia, morirá á mans de un metje; aquesta ja l' hi tinch pronosticada: tingui compte qui l' hi diu; perque la conech de temps y es tossuda com ella sola.—

Las senyoras de la casa passan totas atrafegadas La una porta uns drapets fins; l' altre s' en dú lo vas y la cullera.

Las vehinas se 'ls acostan solícitas y las preguntan:

—¿No se ofereix pas res?

—Si som bonas per alguna cosa..

—No; gracias.

—Es que ja ho saben: de dia, de nit á qualsevol hora... escolti: en aquet mòn...

—Ja ho sé, ja 'ls ho agraheixo.

—Miri; si no 'ns ajudavam los uns á los altres... vol dir que...

—¿Y qué tal? ¿qué no parla?

—Ara m' ha signat que tenia los llabis sechs y l' hi donaré una culleradeta de això que últimament ha fet dur lo metje. Dissimulin..

—Vaigi en nom de Déu.

Aixís que la pobre senyora entra al quarto ¡qué! apenas gira la espatlla ja la una fa l' ullet y diu:

—Ja ho han sentit. Lo metje... y torna lo metje. Res: lo mataràn á culleradetas. ¡Alabat siga Déu! Ja té rahó lo ditxo: vésten, si t' en vas, Anton, que 'l que 's queda ja 's compon. ¡Ay Senyor! ¡que una veiji certas cosas y tingui de callar...!

Y no paran, sino que seguixen ab la mateixa, mostrant

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte 2012